

NESTALNA FORTUNA

DRŽIĆEVA TEATRA

PREMIJERE
RAZGOVOR
TEMAT
FESTIVAL
S POVODOM
NOVO O
STAROM
MEĐUNARODNA
SCENA
ESEJ
TEORIJA
VOX
HISTRIONIS
NOVE
KNJIGE
DRAMA

Petsto godina nakon rođenja prvog hrvatskog dramskog klasika, komediografa Marina Držića (1508 – 1567) zvanog Vidra sve je u znaku njegove slave. Ili se bar sve relevantne institucije trude da tako bude. Počnimo od vrha! Hrvatski sabor proglasio je 2008. godinom Marina Držića, pa se zahvaljujući toj činjenici planiraju znanstveni, stručni i tematski skupovi o njegovom liku i djelu. Nema književnog časopisa koji imalo drži do sebe da ne planira posvetiti blok, temat ili prilog velikom dum Marinu. U rodnom Dubrovniku, 59-o izdanje Dubrovačkih ljetnih igara posvećuje mu cijeli festival, a i nemali broj hrvatskih kazališta stavlja na repertoar njegove komedije i pastorele. Dramski program Hrvatskog radija priprema ciklus radiofonskih uradaka njegovih dramskih komada u novim suvremenim redateljsko – glumačkim interpretacijama koji bi trebali biti dostupni i na nosačima zvuka.

Čini se da je ova obljetnica došla kao "spas u zadnji čas" jer smo u posljednje vrijeme svjedoci sve manjeg interesa kazališnih kuća za baštinski teatar što se posebno očituje u izostanku repertoarnih naslova starih tekstova u hrvatskim kazalištima te nedostatku redatelja spremnih baviti se u interpretacijom ili reinterpretacijom takovrsnih komada. Često se čuje da je tome glavni razlog nerazumljiv jezik ili da je pak takva grada nezanimljiva suvremenom kazališnom izričaju. A najžalosnije je što takve kvalifikacije dolaze od stručnih ljudi koji prate kazalište u tiskovinama, a koji bi svojom javnom riječju trebali popularizirati putove komunikacije do starih tekstova, a ne tako olako proglašavati ih nepotrebnima na pozornici jer se "eto, ne razumiju". Tim više što svjetska organizacija za očuvanje kulturne baštine pri UNESCO – u obznanjuje *Konvenciju* o posebnoj brizi za nematerijalnu kulturnu baštinu što podrazumijeva običaje, jezik, govore, tradicionalne vještine, obrede koji se pod tereotom kvazisuvremenosti gube.

Stoga je uredništvo časopisa *Kazalište* odlučilo prirediti temat o Držiću kao kazališnom bardu gledano iz vizure kazališne prakse i teatrološke misli. U ovom broju objavljujemo prvi dio temata koji se nastavlja i u sljedećem broju, a sastoji se od sedam eseja posvećenim fenomenima Držićeva teatra u rasponu od prepoznavanja Držićeve komediografske veličine kroz Teatar Igara pa preko amblematskih likova i autohtonih Držićevih glumaca do Vidrine gastronomije te recepcije izvan granica Hrvatske.



Posvećeni držićolog i profesor baštinske režije na ADU, Matko Sršen problematizira sintagmu *Figura Držić* koja je svoje prirodno stanište našla u kazališnom ozračju Grada i Teatru Igara potpomognuta dubrovačkim pukom koji je Držićev jezik razumio i u njemu uživao, stvorivši uvjete za "događanja kazališta" koje se poput "domino efekta" širilo pozornicama Europe. Davor Mojaš, pisac, novinar i umjetnički voditelj Studenskog teatra Lero prvi je kazališni učitelj Vidrinog glumca, Predraga Vušovića Prede pa stoga nije čudno što upravo on postaje tema njegova nadahnuta eseja o talentiranom "čovulju" koji kao da je izvučen iz Vidrine kutije vremena, dok teatrologinja Mira Muhoberac iz "malešnog dubrovačkog rječnika od teatra" teatralizira riječi Vidrina vokabulara kroz vrijeme i prostor njegovih dramskih djela. Mladi poklonici Držićeva djela, Petra Jelača i Roland Panza pišu o negromanciji i glazbi u njegovim komedijama – Petra fokusirajući svoj analitički esej na duh renesansnog vremena koje je iznjedrilo alkemičare – čarobnjake, a oni postali popularne *dramatis personae* ne samo Držićevih komedija već prepoznatljivi simboli renesansne dramaturgije, dok Roland govori o slavnom komediografu kroz prizmu njegove multinstrumentalnosti. I na kraju, makedonska teatrologinja i sveučilišna profesorica hrvatskih korijena, Jelena Lužina prati djelo Marina Držića makedonskim zemljopisno – kazališnim prostorima svjedočeći o Držiću kao jednom od kazališnih pisaca kome su makedonska kazališta do sada poklanjala najviše pozornosti. Temat zaključuje poznati publicist i gastronom Veljko Barbieri o trpezama Držićeva Dubrovnika i raskošnim delicijama koje su našle svoje mjesto u slikovitim opisima "karecajući" čulne senzore naših potisnutih, djetama opterećenih, apetita.

Željka Turčinović